

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznamila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 29.

V Ljubljani, v torek 5. februarja 1895.

Letnik XXIII.

„Zora“.

Za milo „Danico“ iznenadila nas je z Dunaja svetla, nadobudna „Zora“! Vrli slovenski katoliški akademiki na Dunaju, ki so imeli lani pogum, da so v kljub najraznovrstnejšim in najsilnejšim spletkam in zaprekam ustanovili slovensko katoliško akademično društvo „Danico“, pričeli so letos izdajati list „Zoro“, ki bo izhajala štirikrat na leto. Urejuje jo g. Frančišek Pavletič, Dunaj, Währinger Gürtelstrasse 119. — Ravnokar smo prejeli 1. številko ter se je iskreno vzradovali. Kedo bi se tudi ne veselil, ako čuje iz akademiških krogov krasne besede: „Dijaki slovenski! Čas je, da vendar prav natanko presodite trditev, katero je napuh rodil in plitvost zredila, trditev, da se véda in naobraženje z vero združiti ne dá. „Zora“ jo bo pobijala z besedo — posreči se ji pa menda pobiti jo mej Slovenci nekoliko tudi z vzgledom. „Zora“ bo glasilo slovenskega katoliškega dijaštva; nič več, nič menj. Služila bo verno katoliškim načelom in narodu slovenskemu, nobenemu drugemu. Hvaležna bo za dober svet, naj pride od katerekoli strani, ker čuti, da ga je potrebna. Moti se pa, to povdarjamo odločno — kedor misli, da bo naš list slepo hlapčeval eni stranki ali eni osebi. „In necessariis unitas, in dubiis libertas!“

„Zora“ bo gojila idealizem, pravi krščanski idealizem. „Sursum corda!“ kliče vsem slovenskim dijakom. Pa s tem jih noče zvesti v megleno višino; naš idealizem bo dijaški idealizem. Le na zemlji ostanimo, tesno združeni z narodom svojim; z njim se veselimo, z njim trpimo, zanj delajmo! To bo pristen idealizem, to bo koristen idealizem! Služeči domovini, služili bomo ob jednem najvišji ideji človeštva.

In na drugem kraju piše „Zora“: Krepila nas bode v tem boju zavest, da se potezamo za sveto stvar, ki je — kakor nobena druga — vredna, da se zanjo trudimo, da zanjo, če je treba, trpimo. Malo nas je, toda prepričani smo, da nas bode kmalu več, ker pravica in resnica se da zatirati, zatreti se ne da. Krepila nas bode v našem boju pa tudi zavest, da za nami stoji velika večina slovenskega naroda, ter upanje, da prodere priznanje naših poštenih, rodoljubnih namer počasi tudi v one kroge, ki so nas dozdaj mrzli. Boja, vzlasti boja z brati, se tudi mi ne veselimo. Tudi mi želimo, da bi se mej Slovence povrnila jedinstvo. Toda trajna jedinstvo in trajno složno delovanje nista mogoča brez skupnih načel v najvišjih vprašanjih. Naj ga podijmo kolikor hočejo, „tamen usque recurret“ vprašanje: so li verske resnice relativne ali absolutne veljave? Naše slovensko ljudstvo je pozitivno — verno ljudstvo; zato mislimo, da se ne sme v tem oziru od njega ločiti, kedor hoče mej njim v pravem narodnem duhu delovati.“

Kdo, ponavljamo, bi se ne veselil tako odločnih, tako krepkih besed iz krogov naše akademične mladine? Mi zato z veseljem pozdravljamo „Zoro“ kot nov dokaz zdravega mišljenja našega slovenskega katoliškega dijaštva ter priporočamo vsem dobrosledečim Slovincem ta list v blagohotno podporo.

Vidno in vedno bolj se bližamo pravi jedinstvi mej svetnim in duhovniškim razumništvom sloven-

skim. Ko ti vrli neustrašeni sokoli pribite v domovino na delo, tedaj bo najlepši svoj praznik obhajala — zedinjena Slovenija!

Kranjski deželni zbor.

(IX. seja dne 1. febr. 1895.)

(Konec.)

V imenu finančnega odseka poroča baron Schwegel v ustanovitvi okrožnih bolnic za silo.

Že pred leti se je naglašala potreba manjših občinskih bolnic; deželni zbor je tudi že dovolil podpore za nekatere take bolnice zunaj Ljubljane, ki bi za silo služile ob času preteče kolere, sicer pa v njih dobivali prvo pomoč ponesrečenci, bolniki, ki nimajo stanišča, ki niso za prevažanje itd. Ko bi se v bivališču vsakega okrajnega zdravnika ustanovila taka bolnica za silo za 6 do 10 bolnikov, storilo bi se s tem mnogo v zdravstvenem oziru. Troški za take bolnice za silo bi znašali 1500 do 2000 gld. Nekatera okrožja bi težko spravila skupaj te svote, zato bi dežela dovoljevala primerne podpore ali posojila onim okrožjem, ki so prav majhni in zaradi revščine prebivalstva ne morejo zložiti takega zneska. Osem okrožij je v ta namen že nabralo nekaj denarja, druga so nabrala precej gotovine, ker niso bile oddane službe okrožnih zdravnikov. Pri ostalih treba siliti na to, da v te svrhe vsako leto ustavijo primeren znesek v proračun; iz stare deželne bolnice bi se postelje, mize, omare, stoli itd. brezplačno prepustili takim bolnicam za silo.

Predlaga se torej:

1. V svrhu zgradbe bolnic za silo dovolijo se tistim zdravstvenim okrožjem, katera z lastnimi sredstvi ne bi mogla zmagati stavbinskih troškov, 10 do 15% doneski troškov iz dež. zaklada.

2. Deželni odbor se pooblašča, da takim bolnicam za silo brezplačno prepušča inventar iz stare bolnice, v kolikor se ne potrebuje za novo deželno bolnico.

3. Občini Postojni se dovoli za zgradbo bolnice za silo donesek 200 gld. iz deželnega zaklada.

Drugače pa je s prošnjo zdravstvenega zastopa idrijskega ki hoče napraviti bolnico in hiralnico za 30 do 40 postelj in prosil 15.000 gld. podpore in ravno toliko posojila. Zaradi nesporazumljenja glede predloga se na predlog poslanca Murnika ta prošnja vrne finančnemu odseku v novo poročanje.

Baron Schwegel konečno poroča o zgradbi nove deželne bolnišnice in hiralnice. Deželni odbor v posebni prilogi obširno poroča o zgradbah in napravah v pretečeni stavbinski dobi in o stavbah, ki so še potrebne.

Pri tej točki je poslanec Klun pojasnil svoje in svojih ožjih tovarišev stališče, češ, da se je že v zadnjem zasedanju zatrjevalo, da bode z dovoljenim skupnim zneskom 573.000 gld. mogoče pokriti vse troške za novo bolnišnico, kajti noben poslanec ni bil glasoval za novo zgradbo, ko bi bil le slutil, da bodo troški narasli v toliki meri. In danes se zahteva zopet 51.700 gld. Res, da so večinoma potrebne še nove naprave, kot: razsvetljava, nova oprava sob, domača lekarna, ograja itd., toda vse to bi se bilo z modrim in previdnim zidanjem moglo omisliti z dovoljenim kreditom. Zato bode on in uje-

govi tovariši glasovali proti novim kreditom. Dotični govor je bil objavljen že v večerajšnjem listu.

Poročevalec deželnega odbora dr. Vošnjak skuša zagovarjati svoje stališče gledé nove bolnišnice ter ovreči razloge predgovornikove.

Poslanec Lenarčič izjavi, da ne bode glasoval za 12.000 gld., ki se predlagajo za zgradbo hiše za uradniška poslopja. Tudi kredit za stanovanja mašinista, slug in kurjačev je previsok. Sploh govornik graja površnost proračunov. Pri glasovanju so z večino glasov obveljali naslednji predlogi:

1. Naredba deželnega odbora gledé preskrbljevanja z vodo in vpeljave električne razsvetljave v deželni bolnišnici se odobri.

2. Za dopolnilne zgradbe in za nakup inventarja se dovolijo sledeče svote:

a) za ustanovitev lastne električne naprave za 700 svetilnic po 16 normalnih sveč	16.000 gld.
b) za zgradbo hiše za uradniška stanovanja	12.000 „
c) za zgradbo hiše za stanovanja slug, mašinista in kurjačev	5.600 „
d) za opravo sob I. in II. razreda, za primarije, sekundarije, operacijske dvorane, pisarne itd.	4.800 „
e) za opravo domače lekarne	2.200 „
f) za opravo kapele; za zvonove, oltar itd.	3.200 „
g) za ograjo višja potrebščina	6.200 „
h) inštalacija telefona	1.700 „
skupaj	51.700 gld.

3. Deželni odbor se pooblašča, provizorično odati službo mašinista in dveh kurjačev.

Dvomimo, da bodo te svote zadoščale; skoraj gotovo bode deželni odbor v prihodnjem zasedanju moral zahtevati nov kredit. Zato so opravičeno nekateri poslanci priporočali previdnost in večjo štedljivost pri tej zgradbi. Zgradba nove bolnišnice ali vsaj primerna poprava stare bolnišnice je bila nujno potrebna, toda to bi se bilo moglo zgoditi z manjšimi troški. To so razlogi, da so konservativno-narodni poslanci glasovali proti novemu kreditu.

Koroški deželni zbor.

Iz Celovca, dné 30. januarja.

IV.

XIII. seja, dné 21. jan.: Brez debate se potrdi popravljeni statut mesta Celovca, ki v prvotni obliki ni dobil najvišjega potrjenja. Izostati je moral sedaj tudi famozni paragraf o samonemškem uradnem jeziku mestnega magistrata. — Posl. Ghon poroča v imenu jubilejnega odseka, kako naj se proslavi cesarjeva petdesetletnica. Jedno glasno se sklene ustanoviti poseben zaklad za ustanovitev hiralnice („Kaiser Franz Josef - Jubiläums-Siechenfond für das Herzogthum Kärnten“.) Deželni zbor dovoli za to od 1895 do 1898 vsakoleten prispevek 12500 gld. Ravnateljstva hranilnic se naprosijo za primerne prispevke. Kn. šk. ordinarijat in c. kr. vlada se naprosita, da nabirata v ta namen radovoljne darove. — Potrdi se več manj važnih cestnih in drugih zadev. — Posl. Muri poroča o razdelitvi gojzda Tehme v Karavankah.

XIV. seja, dné 22. jan.: Sklene se s sedanjo dež. norišnico združiti posebno hiralnico za blaznike,

ker sedanji prosilori ne zadostujejo več. Poročilo pravi da je v norišnici sedaj 216 bolnikov in da je v deželi še 374 blaznikov in 1040 kretenov. — Ko se reši več manjših predlogov se vrši šolska debata, o kateri poročam na drugem mestu. Računski sklep deželnega 5. zaklada za l. 1893 kaže: potrebščina 452.323 gl. 77 $\frac{1}{2}$ kr.; pokritje 59.203 gl. 5 kr., prispevek dežele 393.120 gl. 73 $\frac{1}{2}$ kr. Proračun istega zaklada za l. 1895 kaže: potrebščina 480.900 gl., pokritje 63.592 gl.

Ob koncu seje izroči milost. gospod knezoškof dr. J. Kahns tovariši samostojni predlog, naj se na zgornji realki v Celovcu uvede veronauk. Mil. knezoškof utemeljuje ta pre-umestni predlog z daljšim govorom. Govori o namenu in uravnavi realk in kaže, kako je uravnan na drugih realkah verouk, samo v dveh in treh deželah na zgornji realki tega poduka niso uvedli. Utemeljuje z izbranimi besedami, kako važen je ravno v naših časih temeljit verski poduk. Premalo je, da se na nižji realki uči vera, treba je poduk nadaljevati tudi v zg. realki. Milostljivi knezoškof zato prosi poslance, naj uvažujejo to stvar in naj svoječasno predlog tudi sprejmejo. — Z veliko večino se je predlog izročil juridično-političnemu odseku. Bode se li potrdil — kdo vé? Sedaj so poslanci glasovali zanj — a za kulisami se bo gotovo pritiskalo, da bodo potem predlog zopet — zavrgli!

XV. seja, dné 24. jan.: Reši se več manj zanimivih stvari. Posl. Kiršner poroča o volitvi 4 članov komisije za uravnavo davčnega katastra in z neko opazko drega velikoposestnike, v imenu katerih ga zavrača grof Goëss. — Dovolijo se tri podpore. Več prošelj za podporo se odkloni, med njimi tudi prošnja „Südmärke“.

Poroča o tem celovški župan dr. Posch, ki utemeljuje odklonitev s tem, da se v deželi v kateri prebivata dva naroda ne smejo podpirati jednostranski narodni nameni. Te besede so hudo zbudile ultranacionalnega velikana dr. Steinwendra, ki je govoril jako strastno in robato. Pravi da druge dežele, kjer imajo Slovenci večino nimajo „dergleichen zimperlich tugendhafte Auffassungen“, kakor kaže Ljubljana in Praga. Samo mi (nemški Korošci!!) smo še tako sentimentalni, da sanjarimo za „Gleichberechtigungsdusel“, kar kažejo tudi hranilnice. Kar stori „Südmärke“ ni dobro le za nemško, marveč tudi za slovensko (!) prebivalstvo... podpirali so se kmetje; če gledate njihova imena, bodete jedva mislili, da so se njihovi pradedje topli s Hermanom Keruskov v hrastovih gozdih (sic!!) Ko se ustanavljajo zadruga (»Südmärke“ — zadruga!?) ne moremo narodnosti tako natanko razločevati. — Zato mislim, da ne žalimo čuta naših slovenskih sodeželanov („Landesbrüder“) če dovolimo malo podporo (!) te žali le tiste, na katere se nam nikakor ni ozirati, s katerimi so dobri odnošaji („gute Behandlung“) že davno nehali ne po naši (??) temveč po drugih krivdi. Mi ne moremo v miru živeti z gotovimi agitatorji, mi nočemo v miru živeti! (sic!!!) Govornik predlaga naj se dovoli 100 gl. podpore.

Poslanca Einspieler in Muri sta pri zadnjih robatih besedah Steinwendrovih, ki mišljenje tega nemškega kolovodje kažejo v vsej ostudni nagoti, odšla iz dvorane. Priporočamo te besede velikega Nemca g. dež. predsedniku v uvaževanje, ko ga bo srbelo spustiti zopet kak „pax“ — članek zoper slov. duhovščino od sebe.

Dr. Steinwendra je zavračal poročevalec dr. Posch, ki je rekel med drugim: „Imamo na Koroškem tretjino Slovencev, s katerimi živimo, kakor se obče trdi v miru in slogi; mislim da ni umestno podpirati tako društvo z denarjem, katerega donajajo tudi Slovenci. V tem oziru si rad pustim očitati „Gleichberechtigungsduselei;“ pravično oziranje na druge imam za prvo nalogo vsakega, ki narodno misli in čuti, če tudi bi se kedaj moglo kazati na nepravilnosti v drugih krajih. (Odobranje). Pa tudi ni res da v drugih deželah druge narodnosti oficijelno delajo na stroške Nemcev proti tem... Mislim, da v tej stvari „welche eine Sache des Gefühles u. des Tactes ist“, ni treba dalje govoriti. — S Steinwendrom so glasovali, — kar je prav značilno — samo kmetski liberalni poslanci!

Dr. Prettner izroči in utemeljuje predlog, naj dež. odbor pravočasno skrbi, da v deželi ostanejo uradi in naprave, ki prinašajo denar v deželo.

XVI seja, dné 25. jan.: Govori se o agrarnih operacijah in o zemljiškoodveznem zakladu. Proračun le tega za l. 1895 kaže 432.142 gl. potreb-

ščine, ki se ima deloma pokriti s 14odstotno doko-klado na vse direktne davke. — Sledi več manjših poročil. Hibler poroča o Prettnerjevem predlogu, izročenem v zadnji seji, naj se dež. odboru naroči, da skrbi, da se vzdrže v deželi razni uradi (prometno vodstvo v Beljaku), Fužine (Prevalje), itd. Govoré o tej stvari Ghon, Prettner in deželni predsednik.

XVII. seja, dné 26. januarja: Poroča se o uravnavi Gline in dovoli več podpor. Dr. Abuja izroči predlog, kako naj se pospešuje konjereja. Poslanec Steinwender vpraša deželnega predsednika, zakaj zakon o dež. hipotečni banki še ni potrjen. Deželni predsednik odgovori — da tega sam ne ve!

XVIII. seja, dné 28. januarja: Poslanec Kiršner poroča o popravljanju davčnega katastra. Poslanec Einspieler predlaga, naj izda deželni odbor o tej stvari poučno knjižico v nemškem in slovenskem jeziku. Kiršner pravi, da bi bilo „odveč“ izdati to knjižico tudi v slovenskem jeziku in njemu je seveda prikimal ves liberalni zbor! Debate o tej stvari so se vdeležili tudi dež. predsednik, dr. Steinwender, Hilinger in dr. Prettner, ki pravi, da se bo po tej stvari kmetijstvu bore malo opomoglo, in da vse vkup ni vredno toliko govoričenja.

Potem je bil obširen razgovor o lokalnih železnicah. Določi se postava s katerimi pogoji se imajo po deželi podpirati lokalne železnice. Govorili so: Hinterhuber, Plavec, Rosenberg, Jobst, Luggin, Prettner, dež. predsednik in dr. Steinwender. Zakon se izroči deželnemu odboru.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. februarja.

Isterski Italijani so sklenili, da njih zastopniki ne vstopijo v deželni zbor, dokler vlada jim ne zagotovi dosedanje narodne posesti. Dobro je pač, da so pred volitvami Italijani videli svoj načrt, kajti vlada je sedaj prisiljena gledati, da spravi več Slovanov v zbor, kajti sicer bi poslovanje in delovanje deželnega zastopa ne bilo mogoče. Razmere v Istri so vsekako težavnejše nego na Tirolskem. V tirolskem deželnem zboru je tako malo Italijanov, da jih nikdo dosti ne pogreša, če jih ni v zboru, v Istri so pa dosedaj imeli celo večino in imajo vedno upanje, da dobe znatno število mandatov. Kakšne zmerne vladne stranke tudi ni lahko osnovati, ker zmernih italijanskih življev sploh v Istri ni. To vedo Italijani in zaradi tega so tako predrzni.

Koburžan in Stambulov. Bivši minister-ski predsednik Štefan Stambulov je spoznal, da ne more z nasprotovanjem ničesa doseči, zato se je pa jel približevati knezu. Čestital mu je povodom rojstnega dne princa naslednika Borisa. — Nasprotniki Stambulova pa pridno delajo, da bi ga popolnoma uničili. Posebna komisija, katero je bilo izvolilo sebranje, preiskuje nepravilnosti za Stambulovega vladanja, da nabere gradiva za zatožbo. Ta komisija je naročila, da se zapre vse Stambulovo premoženje, v kar je dovolilo upravno oblastvo. Četudi se vrši preiskava proti drugim ministrom Stambulove vlade, vendar komisija ni kaj takega odredila zastran njih premoženja. Kakšen bode konec tej preiskavi se ne ve, kajti lahko se dogodi, da se do tedaj razmere v Bolgariji že zopet premenijo.

Alzacija in Lotaringija. Huda debata je bila v nemškem državnem zboru o predlogu, da naj bi se preklicale nekake izjemne naredbe v Alzaciji in Lotaringiji. Posebno je socialist Bebel v naj-črnejših barvah slikal razmere v Alzaciji in Lotaringiji. Namestnik ima oblast, kakoršne nima noben nemški knez. Vlada imenuje župane, učitelje in protestantske duhovnike. Tiskovne svobode ni. Kdor hoče izdajati list, mora dokazati svojo ustavovernost in pa zmožnost. Vložiti je tudi treba kavejjo. Državni kancelar in pa državni tajnik Puttkamer sta zagovarjala sedanje naredbe. Prebivalstvo alzaško je pač že precjé se sprijaznilo z Nemčijo, a vlada mora imeti kako sredstvo proti agitacijam, ki se širijo iz Francije, kjer se še mnogi krogi niso sprijaznili z mislijo, da Alzacija in Lotaringija ostaneta za zmirom pri Nemčiji. Razmere niso tako neznosne, kajti v Alzaciji je še občna volilna pravica bolj razširjena nego v drugih nemških državah, kajti velja celó za občinske in okrajne volitve.

Belgija. V Belgijski zbornici so nekateri katoliški poslanci te dni jako hudo prijemali socialiste. Dokazovali so jim, da niso pravi prijatelji svobode, temveč le izsesovalci delavcev. Socialisti

so seveda grozno kričali. Beernaert, bivši ministerski predsednik je voljen z 91 glasovi predsednikom zbornice. De Lantsheere je pa dobil 40 glasov. Zanj so glasovali socialisti in pa liberalci. Novi predsednik Beernaert je pa v svojem nagovoru omenjal, da delo v zbornici le po časi napreduje. Izrekel je željo, da bi poslanci puščali osebne napade in se odločneje poprijeli stvarnega dela. Zbornica mora dovršiti socialni napredek, ki se je začel 1886 leta. Želijo je, da bi opomini predsednikovi kaj izdali. Veliko upanja ni, ker vzlasti manjšini ni za stvarno delo, temveč le za gromovite govore, ki naj bi vplivali na občinstvo. Večini pa tudi primanjkuje semtertja pravih pojmov za socialne potrebe prebivalstva.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. februarja.

(Osemdesetletnica.) Včeraj je dopolnil jugoslovanski mecen, vladika J. J. Strossmayer svoje osemdeseto leto. Ob ti priliki se ga spominjajo opozicijski listi; vzlasti „Obzor“ prinaša mu prisrčen članek in lepo pesmico I. Okrugičevo v čestitko. Mej drugimi pravi lepo ta članek, da je hrvatski narod imel pri svojem preporodu: Gaja, Jelačića in Strossmayerja. „Prvi je mornarja vzdramil in obrabil, drugi je presekal vrvi, s katerimi je bila ladija privezana v tuji luki; tretji je razvil ladiji bela jadra, da jo nosijo po onem potu, ki ga ji je Bog odločil? — Res je to! A žalibog osiveli krmar ob večeru svojega življenja vidi, kako valovje korupcije skuša potreti ladijo. — Osemdeset let je živel svojemu narodu, zanj skrbel, zanj mislil, zanj delal. In vendar koliko jih je, recimo: oficijelna Hrvatska malo da ne vsa, ki se ne bliža ob njegovem slavu zahvalit ga, učiti se pri njem, iskat sveta za bodočnost. Korupcija zmaguje na Hrvatskem in Strossmayer slavi — osemdesetletnico gotovo nezlomljenega duha, toda brez dvojbe težkih resnih mislij. Kedaj bo njegova domovina poprijela se njegovih načel, kedaj se naučila njegove ljubezni do cerkve in naroda? Zelja, ki jo mi izrekamo prevz. vladiki se glasi, naj bi vzvišeni vzori njegovega plemenitega duha konečno za stalno pregnali vso nizko skvarjenost, kolikor je ima slovanski jug, kakor je njegova dejanska ljubezen premagala vse ovire v nabavljanju sredstev za izomiko južno-slovanskega naroda! Bog mu daj čakati še te konečne zmage, potem bo gotovo tudi sam rad legel k večnemu počitku!

(Štajarski deželni zbor.) S Štajarskega se nam poroča: Dne 4. februarja imel je štajarski deželni zbor 10. sejo, katere se je udeležil tudi trgovski minister grof Wurmbbrand. — Poslanec Morre je utemeljeval svoj predlog, naj se za izvažanje rudnin in železnine s Štajarskega vvede deželna doklada. Izvažanje namreč silno veliko rudnin iz dežele ter se s tem dela huda konkurenca domačim izdelkom. Ta predlog je mej drugimi podpisal tudi slovenski poslanec dr. Radej, ki je na to poročal o deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru. Šola je štela l. 1893. učencev ter prav vspešno delovala za zboljšanje kmetijstva. — Načrt za novi lovski zakon se predloži v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru, jednako tudi načrt za zakon o ribarstvu. Poslanec Jerman je želel, da zbor glede ribarstva ostane pri lauskem sklepu, a je ostal s predlogom v manjšini. — Zatem je bil razgovor o podpori kmetijski družbi za sadjerejsko razstavo v Peterburgu in o graškem občinskem pokopališču. — 11. seja se vrši danes.

(Tvarina za interpelacijo.) Odbor slov. kat. delavskega društva namerava prirediti prihodnjo nedeljo svojim udom in prijateljem delavskega stanu predpustno veselico s petjem, deklamacijami in igro. V prvem vabilu, katero je pa že včeraj dal prenatisniti in točko o plesu izpustiti slove zadnja točka: „Prosta zabava s plesom“. Včerajšnji „Slov. Narod“ je to vedel in vendar je s posebno slastjo zgrabil svoje navadno orožje in jel tleči po duhovnikih, češ da je ta v neskušeni dobrohotnosti zapisana točka njihovo delo. Seveda napadeni duhovni za to niso nič vedeli in ko so zvedeli, stvar takoj prav vrvali. — Spisek, ki ga je priobčil „Narod“ o ti zadevi, se bere kakor kako poglavje iz 4000. Težko je presoditi ali je bolj surov, ali bolj zloben. V drja. Nevesekdo znanem slogu opisuje, kako se bodo sukali duhovniki „na katoliški podlagi“. Radovedni smo, kedaj bo nova koalicija nemške-naprednjaških poslancev vložila interpelacijo na deželno vlado proti

„Slov. Narodu“, ker brez vsacega povoda blati duhovski stan. Skorej gotovo jo izročita najnovejša zaveznika dr. Tavčar in Schwegel, ki bosta temeljito razložila, da duhovniki o vsi ti stvari niso ničesar vedeli in da odbor slov. kat. društva ni slutil, kakšni so nasprotniki katoliškega imena. — Sploh pa za nesramnosti te vrste, katere obsojajo celo Narodovi somišljeniki sami nimamo v dostojnem listu nobenega odgovora.

(Knjige Matice Hrvatske) za l. 1894 so prišle v Ljubljano. Gg. dijaški člani jih dobé pri gospodu knjigovezu Bonaču, drugim gg. udom se dostavijo na dom. Matičin odbor želi, da bi se letnina za 1895 pobirala takoj pri sprejemu došlih knjig. Kdor izmed č. gg. članov more, naj blagovoli izpolniti to odborovo željo ter izročiti raznašatelju knjig gospodu Bonaču 3 gld. za tekoče leto. Prijateljem hrvatskega slovstva javljamo, da ima „Matica Hrv.“ še mnogo iztisov lanskih knjig v zalogi ter jih prodaja za navadno društvenino (za 3 gld. devet knjig). Slovenci sezite po njih!

(Iz Maribora) se nam poroča z dné 4. febr. Zabavni večer, katerega je priredilo tukajšnje semenišče, se je jako dobro obnesel. Posebno navdušenje je vzbudil novoustanovljeni domači tamburaški zbor, ki je že z veliko spretnostjo prednašal nekatere komade Farkaševe. Igrala se je tudi letos slovenska veseloigra »Na razpotju«. Pohorski kmet, hranilniški blagajnik in kovaška pomočnika so rešili svojo ulogo izvrstno. Želeti bi bilo, da se igra »Na razpotju« nekoliko popravi in dá natisniti. S tem bi bilo pomagano marsikateremu društvu na deželi, ki bi rado imelo igre, ki se smejo brez vsake skrbi uprizoriti pred ljudstvom. Pesem »V naravi« je tako ugajala, da se je morala ponavljati. Vrlo ravnateljstvo sme biti veselo lepega uspeha. Med gosti smo videli veleč. gg.: Orožen, Herg, dr. Križanič, Bohinc, prof. Majciger, prof. dr. A. Medved, Kavčič, Majcen in druge. — Socijalno-demokratski nazor se razširjajo med tukajšnjimi delavci vedno bolj in bolj. Težko že čakamo, ko bomo mogli svetu naznaniti, da se je ustanovilo v Mariboru katoliško delavsko društvo. Če bodo poklicani možje vstrajali pri svojem podjetju, bo naznanilo kmalu v Ljubljani. — Kakor čujemo, bo se poletni tečaj v mariborskem bogoslovju prednašala kot prosti predmet socijologija. Da bi se ta glas uresničil, kakor se je oni o Tomaževi filozofiji! V zimskem tečaju začel je letos dr. Matek razlaganje Tomaževe »Summae Theol.« — V Št. Ilju nad Mariborom se obhaja te dni sv. misijon. Tudi prevz. knez in škof se ga vdeležujejo. — Maribor je dobil novega slov. zdravnika v osebi znanega rodoljuba Schmiermaula, ki je bil prej v Brežicah. Jako dobro došel bi nam bil v Mariboru tudi agilen, navdušen advokat, trdnega katoliškega in slovenskega mišljenja. Morda se nas kdaj le kdo usmili.

(Z dežele), dné 4. febr.: Jako nas je razveselilo sporočilo, da dobi ljubljanska škofija lastnega vodnika za prelepo društvo „Ss. Eucharistia“. „Danica“ je že več pisala o tej družbi, ki šteje sedaj 32.000 udov-duhovnikov. Prav pa je, da tudi „Slovenec“ opozarja duhovnike na novo euharistiško gibanje. Na katoliškem shodu je rekel poznati govornik: „Posvetimo sami sebe!“ Ne poznamo kmalu boljšega pripomočka, ki bi duhovnu v pastirstvu več moči in tolažbe dajal kakor „Ss. Eucharistia“. Kdor bo pristopil, gotovo mu ne bo žal. Izmed časopisov, katere mi donša pošta, nobenega z večjim zanimanjem ne vzamem v roko, kakor skromen listič, katerega ta družba izdaja.

(Iz Adle ič) 3. februarija. Tudi pri nas se je prikazala davica in sicer do sedaj v dveh hišah. V eni so umrli do sedaj že trije otroci, 1 deček in 2 deklici. — Snega imamo pri nas nenavadno veliko. Polomil je do sedaj že veliko sadnega drevja, zlasti sliv.

(Iz celovške škofije.) Misijon so imeli od 6. do 13. jan. v Greifenburgu. — Administratorjem dekanije Velikovec je imenovan veleč. gosp. Fran Petek, župnik v Grebinju. — Iz škofije je izstopil č. g. o. Henrik Schopper, provizor v Weitensfeldu ter nastopil župnijsko mesto v Uebelbachu v sekovski škofiji. — Za provizorja v Žel. Kaplji je imenovan tamošnji č. g. kaplan Venc.

Čech. — Razpisani sta do 14. marca župniji Žel. Kaplja in Tholica.

(Iz Selške doline): Na Bukovici pogorela je pretečeni teden hiša Urbana Podreka. Užgalo se je menda v mali bajtici vsled nerodnosti starega Koraca. Ker so v bližini vse hiše s slamo krite, je bila nevarnost silno velika za vso vas. Le to, da so vse strehe s snegom zadelane, je ubranilo, da se ni ogenj razširil na vsa poslopja. Prav blizu stoječe gospodarsko poslopje so prihiteli ljudje iz Praprotna in sv. Tomaža le s trudom ubranili.

(Koroška c. kr. kmetijska družba.) Piše se nam: C. kr. kmetijska družba koroška ima ta mesec več shodov tudi v slovenskih krajih, kjer bodo (menda kakor navadno le praznim mizam) zopet le nemški potovalni učitelji prodajali kmetijsko učenost. Dne 10. febr. je shod v Bistrici ob Zili, kjer govori Nemeč, tajnik Kohlert, in v Rožeci, kjer govori vrtnar Hirs, tudi Nemeč. Dne 14. febr. je shod v Zrelcu, kjer govori zopet Nemeč (recte: s silo ponemčeni Čeh) Hirs. Samo v Tinje pride dné 9. febr. g. dr. E. Kramer. Bode li govoril slovensko, je drugo vprašanje. Z nemškim poukom v trdo slovenskih krajih hoče c. kr. kmet. družba povzdigniti — kmetijstvo. — Občni zbor družbe je dné 13. marca v Celovcu.

(Koroške novice.) Pri nemškem Št. Vidu so napadli dne 20. januarja trije fantje nekega kmeta, ko je šel s konjem na trg in mu prizadjali sedem hudih ran v glavo. Kmeta so prenesli v bolnišnico usmiljenih bratov. O hudodelecih ni sledu. Kakšen krik bi nastal zopet po vsem nemškem časopisju, ko bi se kaj takšnega zgodilo v kakem slovenskem kraju. Tu mirno molče! — Liberalni listi po zadnji debati v deželnem zboru o šoli kar besne zoper nas Slovence, ker jim tako neprijetno kalimo blaženi „mir“, katerega hočejo živjati zlasti glede šole.

(Obrtno gibanje v Ljubljani.) Meseca januarja pričele so izvrševati v Ljubljani obrte sledeče stranke: Zorman Janez iz Spodnje Šiške št. 9, branjerijo; Plazar Franc na Glincah št. 19, podobarski obrt; Mardetschlager Moric, Stari Trg št. 1, izdelovanje sodevode; Sušteršič Ivana, sv. Petra cesta št. 19, prodaja polenovke; Hribar Josip, Kolezijske ulice št. 24, krojaški obrt; Ursič Janez, Florijanske ulice št. 35, krojaški obrt; Kenda Henrik, Mestni trg št. 17, trgovina z mešanim blagom; Skutel Helena, Poljanska cesta št. 5, branjerijo; Slajè Mart., Florijanske ulice št. 32, pekarsko obrt; Bilina Karolina, Cesta na južni kolodvor št. 12, trgovsko agenturo; Bilina Karolina, ondu, trgovino s komisijonskim blagom; Mantoni Josip, Marije Terezije cesta št. 16, kolarski obrt; Peterlin Štefan, Križevniške ulice št. 10, prodajo sodavode; Bayer Rudolf, Stari trg št. 5, agentura zavarovalne družbe „Anker“; Dežman Terezija, Dunajska cesta št. 3, trgovina s suho mesnino, špehom in sirom; Baumgartner Marja, Dunajska cesta št. 8, žensko krojaštvo; Počivavnik Karol, sv. Petra št. 9, prevažanje oseb; Štrukelj Antonija, Stari trg št. 3, kramarijo z mešanim blagom; Pammer Oton, Marije Terezije cesta št. 4, trgovino s pivom; Makovec Jožef iz Most št. 68, plesarski obrt; Tomé Janez, Kolizejske ulice št. 10, mizarški obrt; Helfer Viljem, sv. Petra cesta št. 9, fotografski obrt; Šerc Pavluna, Kapiteliske ulice 13, žensko krojaštvo; Swoboda Edvard, Mestni trg 11, lekarniški obrt; Perles Adolf, Slonove ulice št. 7, gostilničarski obrt; Pancè Gregor, Stari trg št. 19, pekarski obrt; Gnezda Josipina, Dunajska cesta 2, prevažanje oseb; Fridrich Lampert, Mestni trg 13, vinotoč. — Odpovedali pa so v istem mesecu obrte: Gvajz Viljem, tesarski obrt (vsled smrti); Cescutti Marija, kramarijo (vsled smrti); Klein Engelbert, preprôgarski obrt (vsled smrti); Fridrich Jak., vinotoč; Petrovec Mahajl, vozniški obrt.

(Iz Reke) ima „Obzor“ tale pomenljivi dopis: „Izbor dr. Pallue v mestno zastopstvo stoji še vedno na dnevnem redu v reških autonomnih krogih. (Dr. P. je bil namreč poprej goreč pravaš a glej, tudi on šel je za drugimi uskoki — izneveril se je hrvatstvu) — „Hrvatska“ javila je ta dogodek pravaškemu svetu z brzojavko katero je iz Reke dobila. Ta brzojavka vznemirila je reški svet, ker spominja Rečane na politično prošlost dr. Pallue, kateri je bil jeden najgorečnejših pravašev. Pripovedajo

v Reki, da je sam dr. Ante Starčević bil tako uverjen o stalnosti pravaških načel dr. Pallue, da ga je proglasil kot steber pravaštva v Reki ter ga štel mej najudanejšje svoje učence. Dr. Starčević pokazal je s to sodbo zopet da nima sreče v izboru svojih vernih. Izbor dr. Pallue priporočen je bil s proglasom vladne stranke v Reki, v katerem proglas veli, da je navdihnjen z idejo ogerske države in da se vojuje v četi onih „reških domovincev“, koji nečejo dopustiti, da se Reka vrne materini zemlji. No, kakor pravim, brzojavka — vznemirila je Bečane in reški avtonomaši kanijo po svojem vodji A. Walluschniku interpelirati dr. Palluo v sednici mestnega sveta in zahtevati od njega, da svečano položi novo „profesijo fidei“ s katero da se odreče svojemu pravaštvu in hrvatstvu. Mi ne dvomimo, da bo dr. P. to storil. V stranki prava niso redke take apostazije. V vrstah naše vladine stranke na Hrvatskem je lepi broj takih pravaških odvetnikov; nahajajo se tudi v reškem mestnem zastopstvu. Dr. Benzan, dr. Seeman, dr. Catti, rectius Katić, sin apotekarja Grge Katića rodod iz Broda na Kolpi, dr. Dall'Asta; — ti so bili besni pravaši, kateri opravičujejo — kakor prof. Spevec — svoj izstop rekoč, da je bilo njih pravaštvo pomota mladosti, kar ne more reči dr. Pallua. Nedavno je bilo prečitano v mestnem zastopstvu poročilo šolskega odbora katero predlaže, da naj votira občina potrebno svoto za zidanje obrtne šole ali pod pogojem da se vsaj napravijo paralele z italijanskim učnim jezikom. Rečani se bojijo, da ogerska vlada kani ustrojiti šolo za Mažare, a ne za Rečane. Na ti šoli bi se morali odgojevati brodarški tehničari, kateri bi se rekrutirali iz Ogorske. Tako postopa ogerska vlada tudi z navtiško šolo v Reki, kjer je že sedaj več učencev iz Ogorskega kakor iz Reke. To je razlog, radi katerega se resno misli na pomažarenje navtiške šole. Vaš list je že opozoril na osnovo ogorske vlade, da pomažari naše trgovsko pomorstvo, ali zdi se, da Hrvati imajo sedaj silnišega posla, nego braniti hrvaško pomorstvo od naržarizacije. Pravaška opozicija v saboru molči o tem kakor kamen. Ona ima polne roke drugega posla: Starčevićev dom, ojačenje stranke prava, koja odgaja Hrvate a la dr. Palluo et consortes, proslava dr. Franka, ekskomunikacije Barčića i Bakarčića, — to so vsakako otačbeniški posli, kateri prizadevajo vso brigo delavni sili hrvatske saborske opozicije“. — Tako „Obzor“. — Vidi se, da plamen katerega je Starčević zanetil, ne daje prave svetlobe in da lastne sinove požiga. Fanatizirati je znal mlade in stare — zlasti pa mladino zapeljati, katera ne zna še trezno misliti. Res da je probudil lepe misli in ideje, ali na taki način da je zasejal mržnjo in strast mej stranko in to še ni zasluga za domovino. On ima dandanes mnogo oboževalcev, kateri prisegajo v njegovo idejo glede velike Hrvatske — ali slepa strast in nepremišljenost, kako se za njo borijo, kaže, da ne bodo še cilja dosegli; preslabo poznajo še sovražnika, kateri jim od dne do dne kaj vzame in se smeje razdoru in neslogi. Mej pravaši je tudi obilo mlajega svečenstva, čeravno je „stari“ ravno svečenstvo grdil, saj so mu nazori še precej z liberalnimi idejami pomešani. Sprevideti bi morali zmerni, trezno misleči konservativni Hrvati, da se je treba pobrinuti za kakšno novo konservativno stranko, kateri naj bo podlaga krščanska, pa bo domovina srečnija, ne bode več toliko neznačajnežev in vskokov in tudi kaj previdniših politikov bo — ker bo več skrbi za cerkveni dub. Res uboga Hrvatska, katera nisi še s cer propala, a hudo propadaš, dal Bog, da se kmalo vzdigneš, na krščanski podlagi, potem hodemo tudi mi Slovenci imeli dobro zaslonbo pri naših bratih Hrvatih.

(Izdaja uradnega besednjaka za sestavljanje brzojavk v dogovorjenem jeziku.) „Uradni besednjak za sestavljanje brzojavk v dogovorjenem jeziku“, ki je bil naznanjen v jeseni leta 1893 in kojega je vredil mednarodni brzojavni urad brzojavnih uprav (bureau international des administrations télégraphiques) v Bruu, izišel je 1. januarja 1895 in se prodaja po 5 gld. a. v. Po členu VIII. § 2. brzojavnega pravilnika, pregledanega na mednarodni brzojavni konferenci v Parizu, bode uporaba tega oficialnega besednjaka po preteku treh let od dneva izdaje, t. i. od 1. januarja 1898 obligatorična. Za

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh

v kurzem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

